LAUSUNTO

1.10.2018 216/01/18

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite: U 13/2017 vp jatkokirjelmä (perusmuistio OM2018-00307)

Asia: Direktiiviehdotus varhaisen vaiheen saneerauksesta ja toisesta mahdollisuudesta

Konkurssiasiamies on 22.2.2017 lakivaliokunnalle antamassaan lausunnossa esittänyt näkemyksensä komission alkuperäisestä direktiiviehdotuksesta. Oikeusministeriön nyt laatimasta perusmuistiosta ilmenevät keskeisimmät muutokset alkuperäiseen ehdotukseen verrattuna. Muutosten taustoja on kuvailtu hyvin, ja Suomen esittämät näkemykset näyttävät tulleen ilahduttavan suurelta osin huomioon otetuiksi. Suomen nyt esittämä kanta on kokonaisuudessaan perusteltu ja kannatettava. Kompromissiehdotuksessa esitetyt uudet periaatteet ovat sovitettavissa yhteen kansallisen järjestelmän kanssa.

Seuraavassa eräitä näkökohtia tehdyistä muutoksista.

1. Ennaltaehkäisevä yrityssaneeraus

Kompromissiehdotuksessa on tehty muutoksia artikloissa 6 ja 7 esitettyyn varhaisen vaiheen mahdollisuuteen keskeyttää velkojien täytäntöönpanotoimet neuvottelujen edistämiseksi (*stay*). Kohtaan 2b. on sisällytetty jäsenvaltioille mahdollisuus sulkea tiettyjä velkoja pois täytäntöönpanokiellon piiristä, toisin sanoen tiettyjen velkojen perintä voisi jatkua saneerausneuvottelujen aikana. Tämän mukaan täytäntöönpanon keskeytys tulisi kyseeseen silloin, kun sitä voidaan pitää oikeutettuna sekä velallisen että velkojien näkökulmasta. Muotoilu ottaa nyt aiempaa tasapuolisemmin huomioon eri osapuolten edut, mikä on hyvä asia.

Oikeusministeriön perusmuistion mukaan täytäntöönpanon keskeytyksen enimmäiskesto 12 kuukautta on osoittautunut hankalaksi sovellettaessa määräaikaa nykyiseen suomalaiseen saneerausmenettelyyn. Saneerausmenettelyn alkamisesta saneerausohjelman vahvistamiseen kuluukin tällä hetkellä keskimäärin lähes 9 kuukautta.

Konkurssiasiamiehen toimistossa on kesällä 2017 tehty selvitys vuosina 2015 ja 2016 alkaneista saneerausmenettelyistä. Saneerausmenettelyn keston keskiarvo jää aineistossa alle 9 kuukauden, samoin mediaani.

Yli vuoden kestäneitä, saneerausohjelman vahvistamiseen päättyneitä menettelyitä oli kesäkuussa 2017 tarkasteltuna

vuonna 2015 alkaneista yhteensä 26 kappaletta (26/173 eli 15 %) ja vuonna 2016 alkaneista 14 kappaletta (14/137 eli 10 %). Vuonna 2016 alkaneita menettelyjä oli tuossa vaiheessa edelleen vireillä 53. Menettely oli kestänyt saneerauksen alkamisesta ohjelman vahvistamiseen enimmillään lähes 1 v 9 kk.

Koska yli vuoden kestäviä saneerausmenettelyjä on merkittävä määrä, täytäntöönpanon keskeytyksen jatkuminen olisi jollakin tavoin pystyttävä turvaamaan 12 kuukauden jälkeenkin. OM:n perusmuistion mukaan yhtenä vaihtoehtona voisi olla se, että luodaan nykyisten menettelyjen rinnalle kokonaan uusi menettely, joka täyttää direktiivin vaatimukset. Tätä jouduttaneen harkitsemaan, jollei menettelyn keston lyhentämiseen nykyisestä löydetä toimivia keinoja, joilla samalla turvataan riittävä aika ohjelmaehdotuksen laatimiseen myös esimerkiksi laajaa yritystoimintaa saneerattaessa.

2. Saneerausohjelman vahvistamiseen liittyviä kysymyksiä

Saneerausohjelman vahvistamiselle alkuperäisessä ehdotuksessa asetettu 30 päivän enimmäisaika on poistettu kompromissiehdotuksesta. Tämä on kannatettava muutos, jota tukevat myös edellä esitetyt numerotiedot nykyisistä menettelyistämme. Velallisen ja velkojien kantojen esittämiselle on varattava riittävästi aikaa. On kannatettavaa, että saneerausohjelman vahvistaminen voidaan pitää edelleen tuomioistuimen tehtävänä.

On erityisen tervetullutta, että Suomen järjestelmän näkökulmasta vieraalta tuntuvat elementit, kuten ns. ryhmäpakkovahvistamiseen (*cross-class cram-down*) liittyvä *absolute priority rule* ja ohjelmaehdotusta vastustaneelle velkojalle tuleva rahallinen kompensaatio, on joko muutettu hyväksyttävissä olevaan muotoon tai poistettu kokonaan.

3. Maksukyvyttömyysmenettelyiden tehostaminen ja tilastotietojen kerääminen

Kompromissiehdotuksessa säädetään edelleen maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokkuutta lisäävistä toimenpiteistä. Näitä ovat esimerkiksi tuomareiden ja selvittäjien riittävä asiantuntemus ja heille tarjottava koulutus sekä selvittäjien valinnan avoimuus ja heidän toimiensa valvonta. Suomessa konkurssiasiamies ja konkurssiasiain neuvottelukunta hoitavat jo nyt osaa näistä tehtävistä. On hyvä, että menettelyjen tehokkuutta edistetään myös EU-tasolla.

Komissiolle olisi vuosittain kerättävä ja toimitettava runsaasti erilaisia tilastotietoja maksukyvyttömyysmenettelyistä. Vaikka kompromissiehdotuksessa kerättävien tietojen määrää on edellisestä versiosta rajoitettu, voi edelleen olla tarpeen muuttaa esimerkiksi konkurssiasiamiehen ylläpitämän Kosti-asianhallintajärjestelmän tietosisältöä, jotta tieto saataisiin mahdollisimman tehokkaasti suoraan sähköisistä järjestelmistä.

Konkurssiasiamies Helena Kontkanen